

nauki I voprosov upravleniia / N. B. Godz // Visnik Kharkivskogo natsionalnogo universitetu im. V. N. Karazina. – Kharkiv, 2014. – № 1083. – S. 36–40.

7. Zdorovia suchnoi liudyny u dykhnovno–sotsialnomy ta fizichnomy vimiri. Materialu nauchno–praktichnoi konferensii z mizhnarodnoiu uchastiu (11 kvitnia 2013 roku, m. Kharkiv). – Kharkiv : KhNMU, 2013. – 172 s.

8. Liudina. Kultura. Tekhnika v novomu tysiacholitti: Zb. nauk. prats: Za materialami IX mizhnarodnoi naukovy–praktichnoi konferensii, 22–23 kvitnia, 2008 r. vidpovidalnyi vypuskovi dots. Prilytska A. Ie. – Kharkiv : Vydavnichii tsentr “KhAI”, 2008.

9. Makuchin P. H. Samoopredelenie filosofii v otnoshenii nauki : dis. ... kand. filos. nauk : 09.00.01 / Makuchin Petr Hennadievich. – Omsk, 2005. – 182 s.

10. Obraz tseloveka budyshcheho: Kogo i Kak vospitivat v pradrastaiushchikh pokoleniakh: kollektivnaia monografiia / Pod red. O. A. Bazaluka. – K. : MFKO, 2013. – T. 3. – 340 s.

11. Petrov K. M. Filosofskie problemi geografii. Naturfilosofskaia paradigma: Ychebnoe posobie / K. M. Petrov. – SPb. : Izd–vo S. – Peterburgskogo un–ta, 2005. – 314 s.

12. Toneva D. S. Sovershenstvovanie ekologicheskoi politiki hosiaryarstva v usloviakh transformiruiushcheisya Bolharii: Teoretiko–metodologicheskie aspekti: dis. ... kand. ekon. nauk : 08.00.05 / Toneva Daniela Simeonova. – M., 2002. – 206 s.

13. Filosofskie problemy biolohii i medisiny: Vip. 4: Fundamentalnoe i prikladnoe: sbornik materialov 4–i ezhegodnoi nauchno–prakticheskoi konferensii. – M. : izd–vo “Printberri”, 2010. – 496 s.

14. Filosofskie problemy biolohii i medisiny: Vip. 5: Normativnoe i deskriptivnoe: sbornik stsei. – M. : izd–vo “Printberri”, 2011. – 400 s.

15. Filianina N. M. Filosofsko–metodolohichni zasady integrasii pryrodnoho–naykovoi ta humanitarnoi skladovoi ecoosvity / N. M. Filianina // Visnik Dnipropetrovskoho universitetu. Naukovii zurnal. Seriya Istoria I filosofia nauki I tekhniki. – Dnipropetrovsk: Vidavnistvo Dnipropetrovskoho natsionalnogo universitetu, 2013. – № 1/2. – Vyp. 21. – S. 55–61.

16. Khaskin V. V., Akimova T. A., Trifonova T. A. Ekologiia cheloveka: Uchebnoe posobie / V. V. Khaskin, T. A. Akimova, T. A. Trifonova. – M. : ZAO “Izdatelstvo “Ekonomika”, 2008. – 367 s.

Godz N. B., Ph.D., Associate Professor, Department of Philosophy, National Technical University “Kharkiv Polytechnic Institute” (Ukraine, Kharkov), natasha.doz.f@rambler.ru

The problems of the Medicine and the Futurology

The article analyzes problems in the long standing burning problem of the Futurology. Nowadays we are having definite tasks of the Ecological futurology in philosophies' sight on the tasks of the Medicine with object preservation healthy human civilization and his natural surroundings. The author has considered series more important negative cause and effect, which will prevent scientific in the Forecasting in the Medicine problematic in the Human ecology. On the our sight, working out concept of the Future (and the future medicine), must be have ecological component. We to take concept “Ecological futurology”. The Human masts have been new paradigm in building and construction new futurology medicine unit with skill “the Nature human”, the Nature. The Health patients and the Health medical staff is interconditionality. The hospital masts have been project in society irrespective of financial position. Turing away from science fiction futurology starts to take a more serious attitude to building and predicting economic, technological and spiritual relations within the technological world we have created in the environment today.

Keywords: the prognostics, the Forecasting, the Bio–philosophy, the Futurology, Ecological futurology, the Medicine, the Future, the Health, system, model.

Годзь Н. Б., кандидат философських наук, доцент, доцент кафедри філософії, Національний технічний університет “Харківський політехнічний інститут” (Україна, Харків), natasha.doz.f@rambler.ru

Проблеми медицини і футурологія

Рассмотрены проблемы становления футурологии. Поднимаются определенные задачи экологической футурологии в свете философского постижения задач медицины с целью сохранения здорового человечества и его природной среды. Автор анализирует ряд первоочередных причин, которые мешают научности предвидения в свете медицинской проблематики экологии человека. На наш взгляд, разработка концепций будущего (в том числе и будущей медицины) – должна опираться на экологическую компоненту, вследствие чего мы предлагаем ввести понятие “Экологическая футурология”. Необходимо создавать проекты медицинских учреждений с учетом “естественного человека” (а, следовательно, и природных условий) и с вложенными в эти проекты возможностями “встраивания” будущих новшеств, наличие которых мы сегодня не можем предполагать. Подчеркиваем взаимозависимость здоровья пациентов от здоровья медицинского персонала. Настаиваем, что вне зависимости

от наличия экономической ситуации такие проекты должны прорабатываться, по крайней мере, “виртуально” и иметь широкий резонанс в общественном мнении.

Ключевые слова: прогностика, предвидение, биофилософия, футурология, экологическая футурология, медицина, будущее, здоровье, система, модель.

* * *

УДК 141.319.8

Калуга В. Ф.
кандидат філософських наук, доцент
кафедри історії і політології, Національний університет
біоресурсів і природокористування України
(Україна, Київ), kalugav@ukr.net

ПРИРОДА СТАТІ ТА ЇЇ ВЛАСТИВОСТІ В СВІТЛІ ЕЗОТЕРИЧНОГО ДОСВІДУ; РОЛЬ ІНІЦІАЦІЇ В СТАНОВЛЕННІ СТАТІ

Стать є однією з ключових ознак ідентичності та самоідентичності людини. Вважається, що питання статі досить глибоко вивчене, а розрізнення за первинними та вторинними статевими ознаками є само собою зрозумілим. Проте, якщо поглянути на проблему статі не лише з позицій філософування, а й безпосереднього досвіду, то виявиться, що бути чоловіком чи жінкою і відчувати себе чоловіком чи жінкою є відмінними речами. Бути чоловіком чи жінкою в соціальному просторі означає мати відповідні анатомо–фізіологічні властивості та дотримуватися відповідних моделей поведінки. Почування себе чоловіком чи жінкою сполучене з глибинними переживаннями. Останні сполучені з дійсною природою статі. Певним чином дійсну природу статі розкривають езотерики – ті, хто тягнуть до безпосередньої практики, спираючись на екстрасенсорні здібності та відповідні технології. Наприклад, Кастанеда, описуючи людину як енергетичну істоту, встановлює різницю поміж організацією енергетичного “каркаса” чоловіка та жінки. Становлення чоловіка та жінка і формування відповідної ідентичності та самоідентичності неспростовно сполучено з ініціацією. Жінка проходить ініціацію природним шляхом. Чоловік мусить пройти певні процедури, аби отримати визнання та водночас самоствердитися як чоловік.

В цілому стаття присвячена дослідженню дійсної природи статі та особливостей факторів, що супроводжують статеве становлення людини.

Ключові слова: стать, ідентичність, самоідентичність, ініціація.

Серед ключових елементів і водночас властивостей ідентичності та самоідентичності провідне місце належить атрибуту статевості. Відтак, проблема статі є фундаментальним базисом екзистенції і разом з тим колосальної потугисоціальним подразником. В залежності від того, яких конотацій та інтерпретацій набуває ця проблема, індивід або отримує широкі можливості для самореалізації в просторі соціуму або, навпаки, зазнає суттєвих утисків, що неодмінно відбивається на його психічному здоров'ї, ієрархії цінностей та життєвих установок і цілей, а отже і поведінці, діях, мисленні. Тож незаангажоване осмислення суті та природи статі, оперте не лише на наявний філософський контекст, а й на численний езотеричний досвід, відкриває нові перспективи для самореалізації людини, створює додаткові підстави для її внутрішнього вивільнення. Тому немає нічого дивного, що розв'язанню питання статі впродовж століть присвячено чимало філософських та наукових розвідок. Зокрема, найбільш яскравими і плідними в контексті даної роботи виявилися наукові доробки З. Фрейда, А. Кінсі, Сімони де Бовуар, В. Соловйова, М. Бердяєва, Н. Хамітова. А з іншого боку не менш цікавими та інформативними виявилися роздуми С. Гриневича, В. Чумаченка, Д. Форчун, К. Кастанеди, П. Куельо.

Всі згадані автори, зрештою як і переважна більшість філософів та езотериків сходяться на тому, що першою ознакою, яку набуває всяка істота, є її родова приналежність, наступною – статева ідентичність. А вже потім додаються одна за однією більш

конкретизовані характеристики, аж до суто індивідуальних, хоча останніх фактично не існує, бо все, що може бути зафіксованим за допомогою слів, завжди інтерсуб'єктивне. Тоді як, цілком імовірно, лише переживання є суто суб'єктивною справою кожного окремо взятого індивіда, в тому числі і переживання самого себе як людини, чоловіка чи жінки, зрештою в цілому самого себе як певної одиниці існування, такої собі екзистенційної корпускули або самості. Тобто бути людиною, чоловіком чи жінкою, а отже відповідати певним критеріям, котрі встановлюються раціональним чином, і переживати себе як людину, чоловіка чи жінку – це дві абсолютно відмінні речі. Тому буденна людина попри свою заклопотаність або й злиденність її буття все ж завжди перебуває на межі індивідуальної невичерпності та неосяжності. Вона – сама для себе незбагненна таємниця, котру вона ж і переживає. Тож може виявитися, що “бути “чоловіком і жінкою” так само парадоксально, як знову “стати дитиною, народитися вдруге”, пройти через “вузькі двері” [4, с. 382], а не природно чи само собою зрозуміло, як те здається. Тобто бути чоловіком чи жінкою – це так само незбагненно як бути людиною: кожен знає, що він людина, але чим є людина, він не знає. Ця властивість людини бути чоловіком чи жінкою, так би мовити, обирає індивіда, а не він її. Кожен індивід лише переживає себе як щось, що можна позначити за допомогою термінів “чоловік” чи “жінка” або супутніх їм і відповідним чином балансує на підмостках соціального простору в межах констатованого “статевого амплуа”. Таким чином, ідентифікація за статтю стала можливою лише внаслідок того, що в природі людини в якийсь момент відбувся певний зсув, що призвів до виникнення додаткових ознак, притаманних окремим індивідам. Тобто відбулося, якщо послугуватися математичними термінами, звуження об'єму і збільшення змісту поняття, а в контексті цієї статті – явища “людина”. Відповідно людина щонайменше на крок віддалилася від власної досконалості та цілісності, поклавши початок родовій дисперсії і не лише їй, якщо дослухатися до різноманітних сакральних текстів, зокрема гностичного гатунку: “Згідно з *Євангелієм від Пилипа* (кодекс Хенобоскюна), розділення на статі – створення Єви, відокремлення від тіла Адама, – стало принципом смерті. “Христос прийшов, щоб відновити те, що було розділене на початку, і щоб знову з'єднати двох. Він воскресить тих, що були мертві, бо були розлучені, возз'єднавши їх!” [4, с. 381]. Про щось подібне, але в своєрідному ракурсі стверджують також філософи. Приміром, на думку Миколи Бердяєва, “чоловік не лише не є нормальний тип людини, але і взагалі не людина іще сама по собі, не особистість, не індивідуальність без любові. Чоловік лише стать, половина, він продукт світової розірваності і розрізненості, шматок цілісного буття. І жінка – стать, половина, теж шматок” [1, с. 24].

А далі буденне сприйняття статевого як і будь-яких інших ознак індивіда поклато початок формування соціального, конкретніше – статевого амплуа кожного окремого індивіда відповідно до тих анатомо-фізіологічних характеристик, які йому, як прийнято говорити, об'єктивно притаманні. Хоча, варто ще раз обмовитися, що дотримуватися амплуа чоловіка чи жінки і бути чоловіком чи жінкою – це досить часто не ідентичні речі, інакше б не існувало нічого б з того, що

прийнято ідентифікувати як сексуальні або й статеві відхилення чи збочення. А це значить, що природою людини передбачені більш глибокі властивості, котрі визначають специфіку та особливості статево-сексуальної ідентифікації або, більш грубо, статевої відмінності, бо ким є, наприклад, транссексуал чи гомосексуаліст, це іще добре треба подумати.

Проте, така статева нерозбірливість або анатомо-фізіологічний примітивізм, очевидно, викликані тим, що в широких колах людину прийнято сприймати як об'єктивно дану у відчуттях біофізичну істоту вкупі з досить невизначеною примарою душі чи–то психіки або свідомості, і квіт. А от містичні вчення, зокрема, покладені в основу релігійних течій або й догматики, говорять про, так би мовити, божественну природу людини, тим самим хоча й в досить завуальованій формі ставлять під сумнів істинність буденного сприйняття людини. На тому ж самому, але більш прямолінійно наголошують езотерики і практики, стверджуючи, що людина, як і будь-яка інша істота або й взагалі Всесвіт – це суто енергетичні утворення. І саме в специфіці організації енергетики людини криється ключ до розуміння природи статі та відмінності поміж статями, а також сексуальної ідентичності в цілому.

З позицій індуїзму, “...божественна частина чоловіка, *бодхічхитта*, ототожнюється з *semem*, (сім'ям)” [4, с. 329]. Не з геніталіями, фізіологічними чи анатомічними особливостями, а саме з тим, що чоловіка дійсно робить чоловіком, в чому, на переконання послідовників індуїзму, приховане первородне світло, притаманне досконалій істоті, якою була і по-суті залишається (потенційно) людина. Тобто чоловік – це людина, божественне світло якої, а отже і основа-основ її буття, приховане в сім'ї. В свою чергу іудо-християнська догматика фактично замовчує проблему походження, а отже і первинного розрізнення статей. Принаймні з новозавітного тексту взагалі важко зрозуміти чи чоловіча та жіноча статі були сформовані незалежно одна від одної, чи все ж чоловік був створений за подобою і образом божим, тоді як жінка була лише вилучена як частина чогось цілісного з “тіла” Адама, тобто чоловіка. До речі, Біблія як і Коран нічого також не говорять про специфіку розрізнення чоловіка та жінки, окрім того, що жінці належить народжувати в муках, спокутуючи первородний гріх, а чоловікові працювати в поті чола свого. Таким чином, згідно зі священними письменами іудо-християнства чітко виділяється лише функціональне розрізнення поміж чоловіком та жінкою. В цьому ракурсі жінка виявляється носієм більш чіткої і конкретизованої ідентифікації, аніж чоловік: її прямий обов'язок народжувати. Тобто жінка – людина, котра народжує. Відповідно, будь-яка людина, що не може або не здатна народити чи просто не народжувала – це не зовсім або ще не жінка. Хоча це далеко не завжди чоловік. А якщо так, то з позицій іудо-християнської “конституції” радикальне розрізнення статей не припустиме, оскільки стать – це радше своєрідна стійка ситуація людини, що притаманна їй за (земного) життя та піддається або й передбачає певну корекцію чи трансформацію відповідно до суттєвої зміни обставин. Наприклад, вступом дівчини до шлюбу або й початком статевого, саме статевого, а вже як вторинне до нього – сексуального життя, адже

статеве життя жінки починається разом з початком місячних циклів, тоді як сексуальне життя може так ніколи і не початися.

До речі, про те, що стать – це далеко не атрибут, а лише ознака людини, нехай навіть одна з найстійкіших, говорять також езотерики, зокрема Кастанеда. З позицій його досвіду, “бути чоловіком чи жінкою не означає завершеності цього стану, а є результатом особливого положення точки зборки. Це відбувається внаслідок напруги волі і тренувань” [7, с. 119], тобто довільна фіксація себе чоловіком чи жінкою може бути досягнута окремими індивідами внаслідок напруженої практики і розвитку волі. Звичайно, подібні твердження виглядають вже аж занадто фантастичними. І все ж людство має численні приклади того, як силою людської волі чи віри, звершувалися неймовірні, як на здоровий глузд, речі, котрі, найчастіше релігійно–затуркана істота ідентифікувала не інакше, як тільки “чудо господнє”.

Повертаючись до езотеричного досвіду Кастанеди, виявляється, що “бути природним чоловіком або природною жінкою є питанням стану точки зборки. Звичайно, коли йдеться про того, хто народився або чоловіком, або жінкою. Для видючого найяскравіша частина точки зборки повернута назовні, якщо це жінка, і до середини, – якщо це чоловік” [7, с. 124]. Останнє, якщо прийняти його за основу, міркування, досить виразно розкриває причину різниці у сприйнятті жінки та чоловіка і особливостях їх самоідентифікації та реакцій на світ і інших. Чоловік та жінка від природи мають відмінності у механізмі сприйняття, що відображено в специфіці стану точки зборки або основи усвідомлення і самоідентичності. Очевидно, подібна різниця не згладжується навіть соціальним простором та процедурами “оболванювання” і уніфікації, поєднаними зокрема з продукуванням і масовим поширенням та нав’язуванням певних образів і суджень стосовно того, якими є або мають бути в ідеалі чоловік та жінка. Принаймні в критичних ситуаціях чоловік все одно робить так, як належить саме чоловіку, точніше так, як для нього природно діяти, а жінка відповідно, як природно діяти неї, і жодні стереотипи та набуті навички в таких ситуаціях не діють. Причина специфіки вчинків, цілком ймовірно, криється в тому, що “жінки відрізняються вродженою рівновагою, котрої немає у чоловіків. В критичний момент саме чоловіки впадають в істеріку і звершують самогубство, якщо вони вирішують, що все втрачено. Жінка може вбити себе через напрямок до цілі, але аж ніяк не через руйнування тієї системи, до якої вона виявиться приналежною” [5, с. 358]. Отож, мати первинні та вторинні статеві ознаки або поводитися чи й діяти в колії буденного існування відповідно до публічних вимог і правил як чоловік чи жінка – ще зовсім не значить бути дійсно чоловіком чи жінкою. Належність до статі визначається насамперед специфікою організації енергетичної структури людини, а також природними схильностями і властивостями, котрі знову ж таки, очевидно, впливають зі згаданої щойно специфіки. До речі, до проявів такої специфіки належать також, так би мовити, енергетичні прототипи статевих органів: “У жінок зв’язки ниток нагадують лев’ячий хвіст, вони ростуть всередину з того місця, де знаходяться геніталії. Це коріння є тим, що дає життя. Ембріон, для того, аби рости, прикріплює себе до одного із цих “коренів”, що

годують, і цілком з’їдає його, залишаючи тільки отвір. Чоловіки, з іншого боку, мають короткі нитки, котрі дуже живі і плавають майже відокремлено від світлової маси самих тіл” [6, с. 278].

Відтак, людина як енергетична істота може опинитися в різноманітних позиціях стосовно проявів статі, а не лише винятково в позиції “чоловіка” чи “жінки”, як їх прийнято ідентифікувати в просторі буденного сприйняття. Зокрема, якщо вдатися до імпровізованої класифікації за статевими особливостями з огляду на енергетичну природу людини, то критеріями ідентифікації можуть бути водночас і стан точки зборки, що виказує особливості безпосередньо статевої ідентифікації та опосередковано сексуальної орієнтації, і наявність та стан енергетичних волокон, що відповідають стану репродуктивної функції. Як наслідок можна розрізнити по чотири основних типи чоловічої та жіночої статевої, і низку проміжних. Мова може йти про, умовно, повноцінних чоловіка та жінку, яким притаманний відповідний стан точки зборки (адекватна статеві самоідентифікація та сексуальна орієнтація), вкупі з, умовно, повноцінними “репродуктивними” енергетичними волокнами. Звичайно, все це накладається на буденний або звичний буденному сприйняттю образ чоловіка та жінки, для яких характерні повноцінно розвинуті первинні та вторинні статеві ознаки. Певною протилежністю їм, найімовірніше, мають бути, так би мовити, ретроградні чоловік та жінка, котрим притаманні неадекватний стан точки зборки (зміщена статеві ідентифікація та/або сексуальна орієнтація) за разом з відсутністю “статевих” енергетичних волокон. Як мають сприйматися такі індивіди в світлі звуженої свідомості годі собі й уявити, але якщо такі “екземпляри” все ж існують, то вони мають бути–таки досить “оригінальними”, аби не сказати потворними в цілому, принаймні явно незвичними для непідготовленого сприйняття або й такими, що викликають шок. А от індивідів з комбінованим поєднанням адекватного стану точки зборки з відсутніми “статевими” енергетичними волокнами і навпаки досить багато, і їх пропорційна частка за останній час швидко за все зростає, судячи з того, як росте кількість тих, хто далекий від умовно ідеалів справжніх чоловіка та жінки. Віддалення від згаданих ідеалів на практиці проявляється як помітне зміщення в поведінці стосовно соціальних норм і очікувань, нестандартна сексуальна орієнтація, спотворення пропорцій чоловічого та жіночого тіла, гормональні збої, огрубіння жіночого і верескливість чоловічого голосів тощо.

До речі, згаданими двома головними критеріями з позицій енергетики відмінність між чоловіком та жінкою, не обмежується, якщо вірити все тому ж Кастанеді, оскільки жінка має ще деяку особливість, адже “жінки, напевно, більш дивні істоти, аніж чоловіки. Той факт, що у них поміж ніг є додатковий отвір, робить їх жертвами дивних впливів. Дивні потужні сили оволодівають ними через цей отвір. Це єдиний спосіб, за допомогою якого я можу пояснити їх химери” [6, с. 60]. І якщо це справді так, то виникає досить марудне питання, чи не піддають себе чоловіки, скажімо так, небезпеці оволодіння ними згаданими дивними потужними силами, використовуючи анальний отвір задля сексуальних втіх. До речі, явної відповіді на

подібне питання в контексті описаного езотеричного досвіду Кастанеди немає. Він у цьому ракурсі лише обмежується коротким гострим несхваленням гомосексуальної або іншої зміщеної сексуальної практики, не згадуючи про реальні або ймовірні наслідки для індивіда від подібних зносин.

Окрім того, “жінки мають свої власні шляхи. Вони мають свою власну безодню. Жінки менструують. ... Це є дверима для них. Впродовж свого жіночого періоду вони стають чимось ще” [5, с. 19]. Тобто в такі дні жінки не володіють собою, принаймні сповна, і мабуть, таки собі не належать. Найпростіше в цьому випадку припустити, що вони віддаються роду, але рід на разі мав би набирати конкретних енергетичних обрисів, на відміну від чисто абстрактного поняття, до якого звиклася буденна людина, котрій насадили ідею, що її праотців створив монотеїстичний бог з власної волі, а може й вигоди(?). Зрештою, з огляду на додаткові атрибути жіночності, аналогі яких не притаманні чоловічій природі, можна дійти думки, що чоловік та жінка таки відмінні сутності і лише певним чином гармоніюють одне з одним, а не є частинами чогось первинного цілісного, або жінка не є вилученою частиною чоловіка, як те прописано, хоча й далеко неоднозначно в першоджерелах іудо-християнства.

З іншого боку, як свідчить практика, оперта на традиції різноманітних народів і племен, можна сказати людства в цілому, для того, щоб відбутися жінкою і отримати визнання як жінка, жінці достатньо дочекатися настання періоду статевого дозрівання, про що має свідчити початок менструальних циклів. А от для набуття визнання як чоловіка, юнаку в просторі автентичних культур і звичаїв необхідно обов’язково пройти ініціацію. Як правило, така ініціація проводиться також в період статевого дозрівання і передбачає досить серйозні випробування фізичного і психологічного ґатунку, які неодмінно впливають на особливості самоідентифікації, в тому числі статевої та сексуальної. Відповідно, процедура ініціації в першу чергу хлопчиків була потужною запорукою формування відповідної ідентичності і самоідентичності у індивіда. Після успішного проходження ініціації кожен хлопчик не просто знав, а був переконаний, як, зрештою, і оточуючі, що він чоловік і ніхто інший. Тобто процедура ініціації надійно закріплювала точку збірки або усталювала “Я” в його відповідній атрибутивності. Між тим, край практиці ініціації юнаків на теренах Ойкумени поклав юдаїзм. Введення процедури обрізання новонароджених хлопчиків, як посвяти їх Ієгові або символ підтвердження угоди поміж Мойсеєм та Ієговою спростувало потребу в будь-яких інших заходах ініціації, оскільки обрізаний хлопчик мав автоматично підпадати під опіку бога і бути в усьому ведений ним, в тому числі і в руслі сексуального становлення. Насправді ж кожним представником юдейської общини, а далі іудо-християнського простору переймалася традиція, яка і вирішувала його долю загалом і формування сім’ї та сфери сексуальних зносин зокрема. Питання полягало лише в ортодоксії: одні групи обирали і продовжують обирати сліпе поклоніння традиції (Торі), інші, особливо християни нашого часу сповідують радше демонстративно-декоративне поклоніння. Відтак ініціація як саме явище в житті людини, точніше представників чоловічої статі виявилася зведеною нанівець, що, цілком ймовірно, спричинило

серйозні наслідки, які щоправда надто важко вичленити з цілого гамузудеградаційних процесів сьогодення.

А от щодо ініціації дівчаток, то вона принципово не може втратити своєї актуальності, оскільки відбувається без спеціально організованих заходів, радше природним чином, адже сам по собі менструальний цикл є потужним потрясінням і випробуванням для психіки жінки, що неодмінно закріплює відповідну самоідентифікацію. Можливо також, що в природний процес ініціації втручаються непомітним для буденного сприйняття чином згадувані Кастанедою дивні сили. Зокрема езотерик констатує: “Вітер рухається всередині тіла жінки. Це тому, що жінка має матку. Коли вітер знаходиться всередині матки, він просто вчить тебе і говорить тобі робити різні речі. Чим більш врівноважена і розслаблена жінка, тим ліпші результати” [5, с. 16]. І далі, “є чотири вітри, подібно до того, як є чотири напрямки. Чотири вітри є жінками. Саме тому жінки-воїни шукають їх. Вітри і жінки рідні одне одному” [5, с. 16].

Подібне твердження, між іншим, виглядало б вкрай екзотичним або й химерним, якби не перегукувалося певним чином, наприклад, з українською традицією, де досить часто стосовно жінки зустрічається епітет вітряна. Окрім того існує ще й поняття “повія”. І це тільки те, що відразу спадає на думку. А якщо зануритися глибше в пошук аналогій, то неодмінно можна знайти куди більш значущі. Отож Кастанеда, цілком ймовірно, знає, про що говорить.

От і виходить, врешті-решт, що буденне розуміння суті або й природи статі, м’яко кажучи, поверхнєве, а насправді досить упереджене і тим самим досить шкідливе, якщо йдеться про становлення людини як цілісної духовної (енергетично потужної) істоти. Маючи перед собою хибний орієнтир, звісно, людина схибить в дорозі до самої себе, застрягне в болоті зміщеної або й спотвореної самоідентифікації, адже, перебуваючи під тиском громадської думки та домінантної парадигми, вона вимушена дбати не про себе реальну, а лише про підтримування нав’язаного їй світом та оточенням образу.

Список використаних джерел

1. Бердяев Н. А. Метафизика пола и любви // Эрос и личность: Философия пола и любви. – М., 1989. – С. 17–51.
2. Войтович В. М. Сокіл–Рід. Легенди та міфи стародавніх українців. [Текст] / В. Войтович. – Рівне: “Оріана”, 1997. – 332 с.
3. Гриневич Сергій. Камінь знань: Поради строго Знахара. [Текст] / С. Гриневич – К.: Вид. центр “Просвіта”, 2005. – 88 с.
4. Еліаде Мірча. Священне і мирське. [Текст]. – Міфи, сновидіння і містерії. – Мефістофель і Андрогін. – Еліаде М. Окультизм, ворожбитство та культурні уподобання / М. Еліаде; пер. Г. Кьоран, В. Сахно. – К.: Видавництво Соломії Павличко “Основи”, 2001. – 592 с.
5. Кастанеда Карлос. [Сочинения] [Текст] / К. Кастанеда. – К.: Софія, 1995. Т. 5–6: Т. 5: Второе кольцо силы; Т. 6: Дар Орла. – 1995. – 434 с.
6. Кастанеда Карлос. [Сочинения] [Текст] / К. Кастанеда. – К.: Софія, 1995. Т. 7–8: Т. 7: Огонь изнутри; Т. 8: Сила безмолвия. – 1995. – 479 с.
7. Кастанеда Карлос. [Сочинения] [Текст] / К. Кастанеда. – К.: Софія, 1995. Т. 9–10: Т. 9: Искусство сновидения; Т. 10: Активна сторона бесконечности. – 1995. – 435 с.

References

1. Berdjaev N. A. Metafizika pola i ljubvi // Jeros i lichnost': Filisofija pola i ljubvi. – M., 1989. – S. 17–51.
2. Vojtovych V. M. Sokil–Rid. Legendy ta mify starodavnih ukrai'nciv. [Tekst] / V. Vojtovych. – Rivne: “Oriana”, 1997. – 332 s.
3. Grynevych Sergij. Kamin' znan': Porady strogo Znaharja.

[Tekst] / S. Grynevych – K. : Vyd. centr "Prosvita", 2005. – 88 s.

4. Eliade Mircha. Svjashhenne i myrs'ke. [Tekst]. – Mify, snovydnnja i misterii. – Mefistofel' i Androgin. – Eliade M. Okul'tyzm, vorozhbytstvo ta kul'turni upodobannja / M. Eliade ; per. O. K'oran, V. Sahn. – K. : Vydavnytvo Solomii Pavlychko "Osnovy", 2001. – 592 s.

5. Kastaneda Karlos. [Sochinenija] [Tekst] / K. Kastaneda. – K. : Sofija, 1995. T. 5–6: T. 5: Vtoroe kol'co sily; T. 6: Dar Orla. – 1995. – 434 s.

6. Kastaneda Karlos. [Sochinenija] [Tekst] / K. Kastaneda. – K. : Sofija, 1995. T. 7–8: T. 7: Ogon' iznutri; T. 8: Sila bezmolvija. – 1995. – 479 s.

7. Kastaneda Karlos. [Sochinenija] [Tekst] / K. Kastaneda. – K. : Sofija, 1995. T. 9–10: T. 9: Iskusstvo snovidenija; T. 10: Aktivnaja strana beskonechnosti. – 1995. – 435 s.

Kaluga V. F., PhD, associate professor of department of history and political science, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Ukraine), kalugavl@ukr.net

Nature of sex and its features through esoteric experience; role of initiation in sex formation

A thorough investigation of nature of identity and self-identity can be crucial when it comes to any sphere of cognition, especially when dealing with the essence of cognition and knowledge or nature of an individual and its private and generic content. Hence, approaching the solution of a phenomenon of identity and self-identity reveals optimistic prospects in one's returning into peaceful existence and "eradication" or neutralization of challenge, routine and frustration. At the same time if we accept as a fact that human thinking and cognition are limited, than we should represent a phenomenon of identity and self-identity as a stable theoretical structure with a core formed by organized impressions about analytically extracted features of identity and self-identity of an individual. Among the basic features and elements of identity and self-identity we distinguish an attribute of sexual identity. Obviously, sexual identity is implemented into the basis of an individual's identity right after the generic one. At least both our routine and esoteric experiences hint at that as well as logic of individual's formation and development. Nevertheless we should distinguish one's awareness of sex and perception of one's being either man or woman. The greater the difference between one's sexual perception and understanding, the greater the number of possible social deviations is which lead to a different treatment of a social standard and nature of both sexes. Male and female social standards and stereotypes have been investigated in science and philosophy whereas their nature has been revealed through esoteric experience.

In order to combine both philosophical and esoteric experiences in the perspective of cognition we should apply a variant of understanding of a role and place of a phenomenon of initiation in formation and existence of man and woman. The procedure of initiation is crucial in fixing man's identity, whereas woman's identity is fixed by nature itself. The latter allows us to make a conclusion about the essential difference between sexes unlike obvious genetic, anatomical and physiological differences.

Keywords: sex, identity, self-identity, initiation.

Kaluga V. F., кандидат философских наук, доцент, доцент кафедры истории и политологии, Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины (Украина), kalugavl@ukr.net

Природа пола и его свойства в свете эзотерического опыта; роль инициации в становлении пола

Пол является одним из ключевых качеств идентичности и самоидентичности человека. Считается, что вопрос пола глубоко изучен, а различие в соответствии с первичными и вторичными свойствами является само собой понятным. Но если посмотреть на проблему не только с позиций философствования, а также и непосредственного опыта, то окажется, что быть мужчиной и женщиной и ощущать себе мужчиной или женщиной – это две разные вещи. Быть мужчиной или женщиной в социальном пространстве означает наличие соответствующих половых органов, а также следование определенным моделям поведения. Восприятие самого себе мужчиной или женщиной связано с глубинными переживаниями. Они же связаны с действительной природой пола. Определенным образом истинную природу стати раскрывают эзотерики – те, кто тяготеют к непосредственной практике, опираясь на экстрасенсорные способности и соответствующие технологии. Например, Кастанеда. Описывая человека как энергетическое существо, указывает на очевидную разницу между энергетическим "каркасом" мужчины и женщины. Между тем, становление мужчины и женщины, формирование соответствующей идентичности и самоидентичности связано с процедурой инициации. Женщина проходит инициацию естественным путем. Мужчина должен пройти определенную процедуру, чтобы добиться признания, а также самоутвердиться как мужчина.

В целом статья направлена на исследование действительной природы пола и особенностей факторов, которые сопровождают половое становление человека.

Ключевые слова: пол, идентичность, самоидентичность, инициация.

* * *

УДК 165.62

Богачов А. Л.

доктор філософських наук, доцент кафедри філософії філософського факультету, Київський національний університет ім. Тараса Шевченка (Україна, Київ), a.bogachov@gmail.com

ЩОДО КОНЦЕПЦІЇ ВИЖИВАННЯ

Аналізується суперечність нинішньої ситуації людства з погляду практичної філософії І. Канта й Г. В. Ф. Гегеля. Суперечність у тому, що глобальне поширення матеріальної техніки вимагає глобальної ж відповідальності щодо її вжитку. Створення світового правового ладу буде розв'язанням цієї суперечності. Потрібна політична концепція, що пояснює зв'язок правової системи, моралі та життєсвіту різних народів. Ця концепція розглядається в статті з позицій космополітизму Канта та історизму Гегеля. Головна увага приділена Гегелевим поняттям субстанційної моральності (substantielle Sittlichkeit) та "кіncia світової історії". Автор доходить висновку, що з погляду класичної практичної філософії обсяг прав має корелювати з рівнем розвитку свободи. Кожна цивілізація відзначається певним рівнем свободи, що залежить від її життєсвіту.

Ключові слова: правова система, мораль, життєсвіт, цивілізація.

Сучасна філософія чимало говорить про політичну стратегію, що має відвернути техногенні катастрофи та збройні конфлікти, які дедалі більше загрожують людству. Попри таку загрозу нам усе ще бракує розуміння, якою мусить бути ця стратегія. До того ж, сьогодні доволі утопічним виглядає не лише витворення такої стратегії, а й запровадження її в цілому світі. Однак, не треба бути філософом, що збагнути очевидне: якщо розумний вихід із такої ситуації людство не знайде в цьому столітті, його шанси вижити стануть зовсім мізерні.

Суперечність ситуації в тому, що глобальне поширення матеріальної техніки вимагає глобальної ж відповідальності та соціальної складності є неможливим, бо спільноти, що утворюють сучасне людство, відзначаються асинхронністю соціального розвитку. Отож майбутнє існування людини як виду прямо залежить від того, як швидко трансформуються спільноти, яким нині властива соціальна примітивність і водночас насиченість модерною технікою. Поза сумнівом, люди, що взаємодіють зі складним світом, маючи домодерні уявлення, цілі та способи комунікації, рано чи пізно зрубають гілку, на якій сидять разом з нами. Можна сказати, протистояння буржуазного Заходу й комуністичного Сходу, залишене в минулому столітті, структурно поновлюється в наші дні, але не у відносно паритетній формі ідеологічних блоків індустріальних країн. Зараз воно небезпечніше, позаяк набирає найрізноманітніших форм, не таких виразних і менш контрольованих з основних центрів ухвалення рішень, котрі могли домовитись – як було в ХХ ст. – чи попередити фатальне використання техніки.

Окреслена суперечність у теоретичному плані виступає як питання можливості правового устрою цілого світу. Різноманітність способів і цілей людського життя, ясна річ, толеруються доти, доки вони не суперечать спільній цінності виживання. Йдеться про межу, що розділяє універсальну систему взаємин та особливі форми історичного життя, себто особливі життєсвіти націй, народів і етносів. Словом, усі особливості життя спільноти або індивіда легальні доти, доки не спричиняють протиправних дій. Теоретичне питання в тому, чи здатна утвердитись універсальна соціальна система та світовий правовий лад, якщо їхню ідею та потребу в них породила тільки одна з багатьох форм історичного